

Fiataloknak friss tintával

Könyvbemutató a gyerekirodalmi fesztiválon

A gyerekkönyveknek ma alig negyede hazai „lelemény”. Ráadásul sok az újranomott könyv, még több a dilettáns munka, elenyésző az izgalmas, új alkotások száma. Ez utóbbiak közé tartozik a most megjelent *Friss tinta!* című gyermekvers-antológia, amelynek bemutatóján a kicsiknek szóló irodalomról beszélgettek a II. Téli Gyerekirodalmi Fesztivál résztvevői.

Negyven évig nem volt párja a Cini-cini muzsika című gyerekkönyv-válogatásnak. Most megszületett az utód. Friss tintával. A szerkesztők a mára klasszikussá vált *Weöres Sándort*, *Nemes Nagy Ágnes*t, *Tamkó Sirátot* *Károlyt* követő új nemzedékek tagjaitól: mások között *Csukás István*, *Eörsi István*, *Tolnai Ottó*, *Havas Attila*, *Szabó T. Anna*, *Kukorelly Endre*, *Kovács András Ferenc*, *László Noémi*, *Parti Nagy Lajos*, *Pokorny Szilárd*, *Tóth Kriszta*, *Zalán Tibor*, *Varró Dániel* verseiből szemezgettek. Az elmúlt húsz év termését, negyven író százötven versét, mondókáját, halandzsáját foglalták egységbe.

– A gyerekirodalomban mindig megkérdőjelezzük az újat, pedig a hatvan évvel ezelőtti világ nem tarthat örökké. A régiakat szeretjük, tiszteljük, de tudomásul kell venni, hogy folyamatosan születnek versek – mondja *Csányi Dóra*, a kötet egyik szerkesztője. Igaz, egyelőre inkább csak a fiók mélyének. Mert a külföldi szerzők sokkal keletdöbbségek a piacon. Ennek ellenére írnak új szerzők is, mint az újonnan felfedezett *Havasi Attila* és *Pokorny Szilárd*; akik *Varró Dániel* ajánlólevelével kerültek a kötetbe. Írnak, és életben tartják a gyerekkönyvet, annak ellenére, hogy a kilencvenes években a hazai olvasóközönség „lejárta műfajját” nyilvánította. Akkoriban kizárólag a megzenésített gyerekdarabok hódítottak. Pedig a megoldás adta magát: ki kellett volna végre vonni a költészetet elefántcsonttornyából, ahogy *Tóth Kriszta* fogalmaz. Elérhető, élvezhető dolgokra van szükség. A mindennapi világról beszélőkre. A gyerekek azért utálnak olvasni, mert nem nekik való könyveket adnak a kezükbe.

A gügyögés, a tyatyogás, ha a gyere-

ketek hülyének nézik, az nagyon bosszant – mondja *Kukorelly Endre*. És veszeléses is – teszi hozzá –, el lehet vele rontani a kicsik ízlését, akik később, ha újra versekkel találkoznak, ezzel a gügyögő poétikával kezdenek olvasni. Azt kell megfigyelni, hogyan beszélnek ők egymással. Kreativitásukat, eredetiségüket felidézni, rájátszani. Ettől időtlen a jó gyerekkönyv. És *Kukorelly* receptje szerint még attól, hogy az ember lemeget és háromnegyed éves önmagába.

A címlapon „légből kapott” mester-munka: rózsaszín malac szárnyakkal, finom, szecsessziós léghajómeteszetre illesztve. – Két grafikai világot gyúrtam össze a kötetben, saját mesefiguráimat és század eleji ábrákat. A verseket olvasva úgy éreztem, nem szabad a szöveghez hagyományosan szépet, kedveset rajzolni – magyarázza a könyv grafikus, *Takács Mari*.

– Ennek a kiadványnak nemcsak a szövege, a képi világa is elsőrangú, pedig nálunk a könyv még mindig attól könyv, hogy vastag és sok benne a szöveg – mondja a fesztiválszervező *Csodaceruza* folyóirat főszerkesztője, *Sándor Csilla*. Nem léteznek egy mesét feldolgozó, nagy, képes albumok, legfeljebb

A tíz legkeresettebb gyerekkönyv decemberben

a budapesti Fókusz Könyvruház adatai alapján

1. *Friss tinta!* – Mai gyerekkönyvek
2. *Örök mesék* – Grimm
3. *Varró Dániel: Túl a Maszat-hegyen*
4. *100 történet a Bibliából gyermekeknek*
5. *Andersen meséi*
6. *Mézga Aladár különös kalandjai*
7. *Marék Veronika: Kippkopp a hóban*
8. *Scheer Katalin: Nefelé*
9. *Esti mesék a boldogságról*
10. *L. M. Montgomery: Anne karácsonya*

kutyautó leporellók. Hiányzik a tematikus gondolkodás, az ötlet, mint például Franciaországban, ahol a kisvárosi könyvesboltban is kategorizálják a gyerekkönyvet darabjait: testvérszületés, szobatisztaság, másság, örökbefogadás.

A *Friss tinta* szerkesztőinek nem titkolt szándéka, hogy a szülőket is megnyerjék maguknak. Mert hogy velük is baj van. – Ők az alapján választanak könyvet, hogy olvasták-e annak idején – állítja *Csányi*. – Szentségtörés, ami

FOTÓ: TEKNÓS MIKLÓS

Sándor Csilla a Csodaceruza főszerkesztője

■ A *Csodaceruza* folyóirat egyhetes programsorozatát, a II. Téli Gyerekirodalmi Fesztivált és Vásárt múlt héten tartották a budapesti Örökmogyó moziban. A meghívottak között szerepelt *Csukás István* és *Lázár Ervin* író, *Varró Dániel* és *Tóth Kriszta* költő, akiket a délelőtti találkozásokon egész iskolai osztályok faggathattak. A kézműves-foglalkozásokon a gyerekek kipróbálhatták az üveg- és selyemfestést, készíthettek karácsonyfadíszeket, adventi koszorút, mécesst. Az előtérben kiállítás nyílt *Hans Christian Andersen* és *Jules Verne* műveire, illetve *Cervantes* *Don Quijotéjához* készült illusztrációiból. A gyerekeknek szóló filmvetítéseken (*Szeleburdi család*, *Keménykalap* és *krumpliorr*, *Csutak* és a *szürke ló*), könyvbemutatókon, felolvasásokon kívül szakmai vita zajlott a könyvkiadás helyzetéről, és arról, hogyan lehetne javítani a gyerekirodalom presztizsén.

nem *Mazsolából*, *Tádéből*, *Kisvakondból* és *Vackorból* van. Jellemző a finnyáskodó prűdéria, a felesleges tabugyártás. Ha *Varró Dániel* versében a krokodil bepisil, a szülők már a fejüket fogják, hogy kerülhet ilyen szó a versbe. Pedig ennél sokkal súlyosabb dologról is beszélhetünk egy gyerekkönyvben. Például a halálról. Csak magyarul nem szabad. A gyerek kiveszi belőle azt, amit akar.

SZABLYÁR ESZTER